

WILDE EEND

Wilde Eenden worden meestal duidelijk paarsgewijs gezien, vooral in wat kleinere groepjes; op 13 januari was de verhouding b.v. 20 : 18. Naarmate het broedseizoen nadert wordt dit gedrag alleen maar duidelijker.

BRILDUIKER

Er werd geen onderscheid in juvenielen en vrouwtjes gemaakt. Duidelijk blijkt dat het aantal vrouwtjes en juvenielen groter is dan het aantal mannetjes.

GROTE ZAAGBEK

Ook bij de Grote Zaagbek is er een verschil tussen het aantal uitgekleurde mannetjes en vrouwtjes + jongen. Er is ook een duidelijke toename van het aantal uitgekleurde mannetjes vanaf eind februari. (Dit was ook in 1972 het geval).

NONNETJE

Eigenlijk te weinig waarnemingen om van een vrouwenoverschot te kunnen spreken.

Vergelijking met de omgeving

BRILDUIKER EN GROTE ZAAGBEK

In totaal werd tien maal het Zuidlaardermeer, Leekstermeer en Paterswoldsemeer in dezelfde periode bezocht. Het aantal Brilduikers liep uiteen van 5 - 15 eksomplaren. Het werkelijke aantal was meestal moeilijk te bepalen. Op alle ekskursies werden uitgekleurde mannetjes gezien wat al aangeeft dat verhoudingsgewijs het aantal mannetjes veel hoger is dan het aantal vrouwtjes + jongen vergeleken met Sassenhein. Voor de Grote Zaagbek geldt precies hetzelfde, alleen liggen de aantallen hoger (tussen de 30 en 70) b.v. (15 + 8) op een ekskursie bij het Leekstermeer en $\pm 30 : \pm 40$ op een Zuidlaardermeer ekskursie.

Algemeen

Acht ekskursies is natuurlijk wel te weinig om iets te kunnen zeggen over de verhouding tussen mannetjes en vrouwtjes in het algemeen. Maar dat er verhoudingsgewijs meer vrouwtjes op Sassenhein-Zuid voorkomen is duidelijk en tevens zeer opvallend. Gaarne kreeg ik reacties in de vorm van waarnemingen.

Egbert Boekema.

Vervolg winterwaarnemingen van de verschillen in het voorkomen van mannetjes en vrouwtjes bij verschillende eendesoorten.

Toevalligerwijs heb ik deze winter op dezelfde plas eveneens de geslachtsverhouding van een aantal eendesoorten bepaald. De vogels werden individueel met een 40 x telescoop bekeken. De gegevens van Wilde Eend en Kuifeend zijn in onderstaand tabelletje vermeld.

datum	tijd	Wilde Eend			Kuifeend			Brilduiker			In
		aantal geteld	% ♂♂	% ♀♀	aantal geteld	% ♂♂	% ♀♀	oo + jongen			
7 okt. '73	15-16.00	-	-	-	100	±	5 ±	95	-	0	
10 dec.	14-15.00	186	43	57	68	50	50	1		78	
30 dec.	11-11.30	16	56	44	22	36	64	1		79	
5 jan. '74	14-15.00	85	57	43	22	45	55	1			
6 jan.	15.30-16.30	45	48	52	56	29	71	1		G	
20 jan.	14.45-16.00	144	44	56	82	44	56	3			
27 jan.	14.15-16.30	79	47	53	199	42	58	3		7	
28 jan.	10.10-11.00	8	50	50	99	35	64	2		9	
	14-15-15	75	45	55	126	39	61	5		8	
2 feb.	14.30-15-15	28	50	50	138	44	56	1			
17 feb.	14.45-15.15	33	49	51	71	55	45	5		8	
dec t/m feb		669	48,4	51,6	883	42	58			10	

Over de gehele periode december t/m februari is het aantal ♂♂ iets in de minderheid t.o.v. de ♀♀, vooral duidelijk in de grote groepen. Tijdens een uitgebreid landelijk onderzoek over 1948-1954 bleek dat het aantal ♂♂ in dezelfde periode juist iets hoger was, n.l. 52% ♂♂ en 48% ♀♀. (Ardea 45 (1957): 117 - 126).

Reeds vanaf december was het grootste deel van de vogels gepaard. De tijd van de dag waarop de waarnemingen worden gedaan is van belang (vgl 28 januari). 's Morgens om 10 uur waren slechts 4 paar aanwezig, 's middags om 2 uur 75 eks. blijkbaar de hele ploeg (vergelijk 27 jan.). Misschien komen de Wilde Eenden pas tegen de middag op dit rustgebied aan (vgl. ook lage aantal om 11 uur op 30 december).

Het lagere percentage ♂♂ van de Kuifeend in dec. t/m febr. is in overeenstemming met het algemene trekbeeld van deze soort, de grotere ♂♂ overwinteren gemiddeld noordelijker dan de ♀♀. Bij invallende vorst kunnen dan ook op een bepaalde plaats opvallende veranderingen in de verhouding ♂♂ en ♀♀ optreden. Een moeilijkheid bij deze soort is dat de jonge ♂♂ vanaf november geleidelijk beginnen uit te kleuren, welk proces pas eind maart voltooid is. Een deel van de als o aangemerkte vogels zal betrekking hebben gehad op juveniele ♂♂. Dit zal zeker het geval zijn geweest op 7 oktober. Het oog van jonge ♂♂ is veel geler dan dat van jonge ♀♀. Ook van de Brilduiker overwinteren de adulte ♂♂ noordelijker dan de adulte ♀♀ en de jongen. Ons land behoort tot het z.w. deel van het wintergebied. Het geringe aantal waargenomen uitgekleurde, adulte ♂♂, zowel door Boekema als door mij, is hiermee in overeenstemming. De beide op 28 januari door mij waargenomen exemplaren hadden een gele band over de top van de bovensnavel. Dit waren dus adulte, of reeds uitgekleurde eerstejaars ♀♀. Jonge ♂♂ en jonge ♀♀ hebben zwarte snavels. Grote-verschil tussen de ♀♀ en jongen is mij niet opgevallen (♂♂ zijn aanzienlijk groter dan ♀♀). Waarschijnlijk zijn mijn Brilduikers allemaal ♀♀ geweest.

J.B.Hulscher.